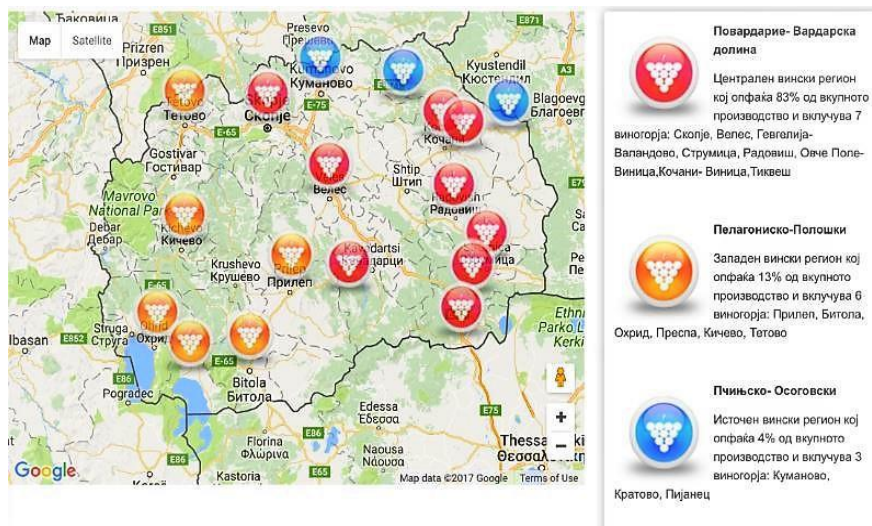

ВЛИЈАНИЕТО НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ КАЈ ВИНОВАТА ЛОЗА

Лозарството е еден од најважните сектори во земјоделското производство на Северна Македонија, а виното е значаен извозен производ. Лозарството, заедно со производството на вино придонесува со приближно 17-20% од земјоделскиот БДП. Виното, веднаш зад тутунот, е вториот најважен извозен земјоделски производ.

Сл. 1. Вински региони

Чувствителноста на земјоделскиот сектор кон климатските промени има важни последици за Северна Македонија, кога егзистеницјата на значителен дел од руралното население зависи од земјоделството. Руралните заедници се особено ранливи од ризиците предизвикани од промените што можат да настанат како резултат на климатските промени. Ранливоста на земјоделскиот сектор произлегува од два главни извори, прво земјоделското производство е на отворено, под директно влијание на различните климатски појави, т.е. појавата на касни мразеви, град, поројни дождови, топлотни бранови, и сл. како и од фактот што во последниве неколку децении вложувањата во примарното производство, особено во повеќегодишни плантажи (лозја и овоштарници), драматично се зголемени, поради што негативните климатските појави имаат и се поголемо негативно економско влијание.

Сл. 2

Климатските промени потенцијално можат да влијаат врз приносите и квалитетот на виновата лоза. Температурните трендови во изминатиот период, посебно во лозарските региони покажуваат дека средните температури на воздухот во периодот на вегетација глобално се зголемени. За некои Европски лозарски региони, во Италија, Германија и Франција, одредени студии веќе покажале скратување на периодот на вегетација и порана појава на одредени фенолошки фази. Пораната појава на одредени фенолошките фази, водат до порано зреење за време на потопол период и до зголемување на шеќерноста и опаѓање на киселоста, а со тоа се зголемува алкохолот во виното со што се менува вкусот на виното и нема свежина заради намалување на киселоста. Самото тоа може да има негативни влијанија врз квалитетот на виното.

Затоа постепено мора да се прилагодуваме и да се применуваат некои мерки кон заштита на виновата лоза од ампелотехнички, па се до заштита од UV зрачење со заштитни покривни мрежи кои имаат повеќенаменска функција како заштита од директно сончево зрачење, заштита од град, јаки ветрови, под покриените површини се намалува температурната разлика, а со тоа и се намалува испарувањето на земјата и се задржува потребната влага и заштитува од пролетните мразеви и др. Апликација на калциум карбонат кој на гроздот делува како заштитен филтер со тоа што ги рефлектира сончевите зраци, а со тоа го штити гроздот од изгореници, ја подобрува обоеноста, ја намалува температурата и го зголемува приносот. Исто така подобро искористување на водата за наводнување и поголема ефикасност на наводнувањето е императив за решавање на дел од проблемите.

Сл. 3 Заштитни UV мрежи

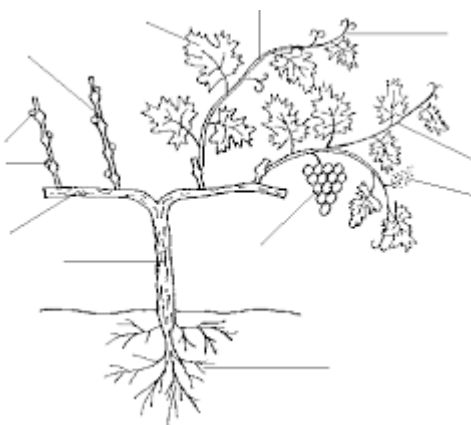

Сл. 3.1 Заштина мрежи од град

Под ампелотехника се подразбираат сите мерки кои се преземаат на виновата лоза во вид на насочување на стеблото или ластарите, резидба или примена на биорегулатори. Резидба е ампелотехничка мерка со која одредени делови на виновата лоза се прекратуваат делумно или целосно. Резидбата може да биде: на зрело, во период на мирување (зимски одмор) и на зелено, во текот на вегетацијата. Една од мерките за заштита на виновата лоза од високи температури е употреба на T- за кроење. Системот на одгледување односно кроење на виновата лоза генерално треба да обезбеди рамнотежа меѓу вегетативниот пораст и продуктивноста, а со тоа добиваме правилен распоред на ластарите што овозможува:

- Оптимална изложеност на светлина;
- Оптимална воздушна дренажа што претставува превенција од болести;
- Оптимална примена на агротехнички и ампелотехнички мерки.

Примената на специфичен начин на кроење е една од адаптивните мерки која до одреден степен може да го намали штетното влијание на високите температури и сончевата радијација. T-системот на кроење се карактеризира со поставеност на родните ластари под агол од 45° , што овозможува засенчување на гроздовите.

Сл. 4 T- систем на кроење

Сл. 5 T- систем на кроење

Краткорочните мерки за адаптација можат да се сметаат како стратегија за заштита од климатските промени, треба да бидат насочени кон конкретни закани и нивна главна цел треба да биде оптимизација на производството примарна. Овие мерки најчесто подразбираат промени во практиките на управување (на пр. наводнувањето, мрежи за заштита на лисната маса и сл.), додека промените во енолошките практики, преку технолошки унапредувања, можат исто така да имаат позитивен ефект врз квалитетот на виното.

Долгорочните мерки за адаптација главно опфаќаат промени во сортиментот и промена на локацијата, затоа што одредени региони можат да станат непогодни за одгледување на винова лоза поради прекумерно високи температури и суша, додека други и понатаму остануваат погодни за производство на винова лоза. Дислокацијата на лозовите насади на постудени места, на повисоки надморски височини или во крајбрежни предели, исто така може да се покаже повољно за лозовите насади кои би се подигнале во иднина (промени во микроклиматските и мезоклиматските услови)

АПРЗ РО РЕ Скопје

Дипл. инг. агр. Ласта Миленковски